EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 6. 2. 2023
COM(2023) 74 final

2023/0034 (COD)

Návrh

# ROZHODNUTIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

## o poskytnutí makrofinančnej pomoci Severnému Macedónsku

{SWD(2023) 42 final}

# DÔVODOVÁ SPRÁVA

## 1. KONTEXT NÁVRHU

### • Dôvody a ciele návrhu

**Vzhľadom na silnú závislosť Severného Macedónska od dovážanej energie viedol prudký nárast cien plynu a elektrickej energie v roku 2022 k výraznému zhoršeniu vonkajších sáld.** Hospodárstvo, ktoré sa opieralo o zdravú hospodársku a menovú politiku a rázne vykonávanie reforiem, bolo na dobrej ceste k zotaveniu sa zo zhoršenia situácie vyvolaného pandémiou COVID-19. Prudký nárast svetových cien potravín a energie však začal zaťažovať domáci dopyt a vonkajšie saldo krajiny. Od začiatku roka 2022 dochádza k výraznému prehlbovaniu obchodného deficitu a deficitu bežného účtu krajiny napriek intenzívnemu prílevu remitencií zo zahraničia. Devízové rezervy sa v prvých mesiacoch roka 2022 znížili, najmä v reakcii na rastúce dovozné ceny a splácanie zahraničného dlhu, od leta sa však stabilizovali. Medziročný rast HDP v prvom polroku 2022 dosahoval stále v priemere 2,6 %, ale v treťom štvrťroku sa spomalil na 2 %. Vysoká neistota v súvislosti s hospodárskymi dôsledkami ruskej útočnej vojny proti Ukrajine, rastúca inflácia a prísnejšie podmienky financovania obmedzia domáci dopyt ešte viac. Vývoz ovplyvňuje slabší zahraničný dopyt a pokračujúce narušenia dodávateľského reťazca, najmä tie, ktoré majú vplyv na výrobu automobilových súčiastok, čo je jedno z hlavných vývozných odvetví krajiny.

**V kontexte prísnejších globálnych finančných podmienok, vyšších cien energie a strát domácich štátom vlastnených výrobcov elektriny prevyšujúcich očakávania, vláda Severného Macedónska 18. októbra 2022 obnovila svoju žiadosť o makrofinančnú pomoc.** Komisia pozastavila pôvodnú žiadosť vlády o makrofinančnú pomoc predloženú 19. apríla 2022, a to najmä preto, že hospodárstvo bolo stále relatívne odolné a pretože v roku 2022 boli k dispozícii niektoré ďalšie možnosti, ako uspokojiť potreby vonkajšieho financovania. Vláda si už v apríli na pracovnej úrovni od Medzinárodného menového fondu (MMF) zabezpečila schválenie 24-mesačnej preventívnej linky a linky likvidity vo výške až 530 miliónov EUR, čo výkonná rada MMF oficiálne schválila 22. novembra 2022. MMF odhaduje, že potreby vonkajšieho financovania krajiny v roku 2023 dosiahnu približne 1,5 miliardy EUR, čo odráža veľký deficit bežného účtu a vysoké splátky zahraničného verejného dlhu (vrátane eurobondu, ktorý bude splatný v júli 2023). Vzhľadom na značnú neistotu, pokiaľ ide o dostupnosť a náklady na vonkajšie trhové financovanie (o ktorom sa predpokladá, že pokryje viac ako polovicu potrieb vonkajšieho financovania krajiny v roku 2023), Komisia teraz predkladá Európskemu parlamentu a Rade návrh na poskytnutie úveru makrofinančnej pomoci Severnému Macedónsku vo výške až 100 miliónov EUR. Navrhovaným právnym základom bude článok 212 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

**Navrhovaná makrofinančná pomoc by Severnému Macedónsku pomohla pokryť časť jeho zostatkových potrieb vonkajšieho financovania v roku 2023, ktoré sa podľa základného scenára MMF odhadujú na 800 miliónov EUR.** Znížila by sa ňou krátkodobá platobná bilancia hospodárstva a fiškálna zraniteľnosť a preukázalo by sa, že EÚ podporuje krajinu pri riešení tejto náročnej situácie. Pri navrhovaní a vykonávaní tejto pomoci by sa zohľadnili politické usmernenia dohodnuté v spoločných záveroch z dialógu o hospodárskych a finančných otázkach medzi EÚ a západným Balkánom a Tureckom z 24. mája 2022[1], ako aj program Severného Macedónska, na ktorom sa dohodlo s MMF[2].

---

1 https://www.consilium.europa.eu/media/56385/st09459-en22.pdf

2 https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2022/11/29/Republic-of-North-Macedonia-Request-for-an-Arrangement-under-the-Precautionary-and-525935

**Vyplatenie by sa uskutočnilo v dvoch splátkach. Uvoľnenie každej splátky by bolo podmienené pokrokom vo vykonávaní viacerých politických opatrení, na ktorých sa dohodne Komisia spolu s orgánmi a ktoré sa uvedú v memorande o porozumení, ako aj uspokojivými výsledkami pri vykonávaní programu MMF.** Memorandum o porozumení sa pravdepodobne zameria na politické reformy týkajúce sa fiškálneho riadenia, daňovej politiky, riadenia verejných investícií, verejno-súkromných partnerstiev, podnikateľského prostredia, transparentnosti štátnej pomoci, energetickej efektívnosti, reformy súdnictva a boja proti korupcii. Cieľom politických opatrení bude riešiť niektoré z najdôležitejších nedostatkov hospodárstva Severného Macedónska a jeho systému správy hospodárskych záležitostí.

Ako sa podrobnejšie uvádza v pracovnom dokumente útvarov Komisie pripojenom k tomuto návrhu, Komisia sa domnieva, a to aj na základe posúdenia politickej situácie, že politické a hospodárske predpoklady na realizáciu navrhovanej operácie makrofinančnej pomoci sú splnené.

- **Všeobecný kontext**

**Po čiastočnom zotavení sa z recesie spôsobenej pandémiou bolo Severné Macedónsko vážne zasiahnuté dôsledkami ruskej útočnej vojny voči Ukrajine.** HDP klesol v roku 2020 o 4,7 %, ale v roku 2021 sa vďaka domácemu dopytu zvýšil o 3,9 %. Remitencie zo zahraničia sa vrátili na predkrízové úrovne a zvýšili disponibilný príjem domácností. Opatrenia na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19 sa postupne zrušili. Rast sa ku koncu roka 2021 spomalil, keďže sa oslabil zahraničný dopyt, dochádzalo k častejším narušeniam globálnych dodávateľských reťazcov a začali rýchlo rásť globálne ceny potravín a energie (čo bolo poháňané dôsledkami ruskej vojny útočnej vojny voči Ukrajine v roku 2022). Severné Macedónsko je len v obmedzenej miere priamo vystavené Rusku alebo Ukrajine, ale jeho hospodárstvo je zraniteľné voči rastúcim cenám komodít. Kvôli úsiliu vlády o zmiernenie vplyvu na domácnosti a malé podniky sa fiškálne výdavky zvýšili výrazne nad pôvodný rozpočet. Prudko rastúce ceny potravín a energie viedli ku zvýšeniu inflácie na jeseň 2022 na takmer 20 %. HDP sa v prvej polovici roka 2022 zvýšil o 2,6 %, a to čiastočne vďaka nárastu investícií, ale tento nárast bol do veľkej miery spôsobený nárastom zásob spoločností. Ročný rast sa v treťom štvrťroku 2022 spomalil na 2 %.

**Zahraničná pozícia sa začala zhoršovať koncom roka 2021, pretože dovozné ceny prudko vzrástli.** Deficit bežného účtu bol v roku 2021 na úrovni 3,5 % HDP (rovnako ako v roku 2020). Prevyšoval teda priemer za roky 2017 – 2019, ktorý bol na úrovni 1,5 %. Obchodná bilancia tovaru sa však od posledného štvrťroka 2021 neustále zhoršuje, a to najmä v dôsledku rastúcich cien energie, ktoré odrážajú vysokú závislosť krajiny od dovozu energie. Severné Macedónsko pokrýva dovozom viac ako 30 % svojich domácich energetických potrieb a v plnej miere sa spolieha na dovoz plynu a ropy. V dôsledku prudko sa zhoršujúcej energetickej bilancie sa kĺzavý priemer deficitu bežného účtu za štyri štvrťroky zvýšil v treťom štvrťroku 2022 na 7,3 % HDP v porovnaní s 1 % v treťom štvrťroku 2021. Stalo sa tak napriek výraznému nárastu súkromných transferov (remitencií) a prebytku služieb, ktorý podporilo oživenie cestovného ruchu. Miera zahraničného dlhu sa v rokoch 2016 až 2019 každoročne znižovala, v roku 2020 sa však zvýšila o 7,3 percentuálneho bodu na 80,3 % HDP a v roku 2021 ďalej stúpla na 81,4 %, a to najmä v dôsledku pokračujúceho zahraničného financovania potrieb vyvolaných krízou.

**Devízové rezervy v prvom polroku 2022 výrazne klesli, a to najmä v dôsledku vyššieho dovozu energie a splátok zahraničného dlhu.** Devízové rezervy klesli v prvom polroku 2022 o viac ako 14 % v dôsledku zvýšenej konverzie domácich úspor denominovaných v denároch na eurá, prudkého nárastu dovozu energie, splátok zahraničného dlhu a klesajúceho oceňovania držby cenných papierov. Začiatkom roka 2022 počas obdobia vysokého dovozu energie centrálna banka zasiahla na devízovom trhu s cieľom podporiť *de*

*facto* viazanie výmenného kurzu na euro. Devízové trhy sa počas leta mierne stabilizovali v dôsledku sezónneho vysokého prílevu cudzej meny, ktorý presiahol očakávania centrálnej banky, a v septembri ich podporilo súkromné umiestnenie štátnych cenných papierov v Nemecku vo výške 250 miliónov EUR. Devízové rezervy sa v období od júla do decembra každomesačne zvyšovali a dosiahli 100 % ukazovateľa primeranosti rezerv MMF, pričom v súčasnosti zodpovedajú 3,9 mesiaca dovozu. Očakáva sa však, že s príchodom vykurovacej sezóny a s ďalším nárastom dovozu energie dôjde k opätovnému poklesu rezerv.

**Centrálna banka sprísňuje menovú politiku s cieľom čeliť rastúcim inflačným očakávaniam a chrániť *de facto* viazanie výmenného kurzu.** Celková inflácia sa v októbri 2022 zvýšila na 19,8 %, čo odráža vysoké premietnutie globálneho energetického a potravinového cenového šoku, no v novembri a decembri sa mierne znížila. Od apríla 2022 sa úroková sadzba zvýšila o 350 bázických bodov v ôsmich po sebe nasledujúcich zvýšeniach na 4,75 %, čím sa zvýšilo rozpätie voči Európskej centrálnej banke. Centrálna banka v júni a septembri upravila aj sadzby povinných minimálnych rezerv s cieľom odradiť od prechodu na vklady v eurách, ktorý bol významným faktorom stojacim za poklesom rezerv začiatkom roka 2022. Vďaka týmto opatreniam sa znížili inflačné očakávania a tlaky na výmenný kurz.

**Orgány reagovali na vonkajšie otrasy významnou fiškálnou podporou.** Orgány Severného Macedónska okrem toho, že vynakladajú výdavky na podporu odvetvia energetiky a zachovanie dotovaných cien elektrickej energie pre domácnosti, prijali v marci 2022 balík opatrení vo výške 400 miliónov EUR a v októbri ďalší balík opatrení v hodnote 350 miliónov EUR na ochranu domácností pred rastúcimi cenami potravín a energie a na pomoc podnikom pri udržiavaní likvidity. Najmä z dôvodu nedostatočného plnenia rozpočtu na kapitálové výdavky zostal rozpočtový deficit za celý rok 2022 na úrovni 4,3 % HDP predpokladaného vládou, a to pod revidovaným cieľom (5,3 %) a v súlade s pôvodným cieľom vlády. Vláda má v úmysle pokračovať v podpore stratových domácich výrobcov elektriny a koncových zákazníkov aj v roku 2023, ale cielenejším spôsobom. Úroveň dlhu verejnej správy a verejného dlhu (vrátane dlhu štátom vlastnených podnikov) zostala mierna, ale v rokoch 2020 a 2021 sa výrazne zvýšila, pričom sa v nej odrážajú vysoké rozpočtové deficity a v roku 2020 pokles HDP.

**Rozpočtom na rok 2023, ktorý parlament prijal v decembri 2022, sa zvyšuje cieľový rozpočtový deficit (v porovnaní s pôvodnými plánmi uvedenými v strednodobej fiškálnej stratégii z mája 2022) zo 4,2 % na 4,6 % HDP.** Vláda zároveň znížila prognózu rastu reálneho HDP na rok 2023 na 2,9 %. V rozpočte na rok 2023 sa počíta s malým konsolidačným účinkom v dôsledku zrušenia niektorých fiškálnych stimulačných opatrení, ako aj so znížením dotácií pre štátom vlastnenú elektrárenskú spoločnosť. Rozpočet vychádza z viacerých opatrení fiškálnej konsolidácie, najmä z reforiem daňového systému zameraných na zvýšenie príjmov, ktoré vláda prijala v decembri 2022. V súlade s politickými usmerneniami uvedenými v spoločných záveroch z mája 2022 sa predpokladá, že fiškálna podpora súvisiaca s krízou bude lepšie zameraná na zraniteľné skupiny.

**V jesennej prognóze Komisie sa po roku 2022 predpokladá zmiernenie rastu a určitý pokles rozpočtového deficitu, pričom jednoznačne prevládajú riziká nepriaznivého vývoja.** Rast HDP sa má v rokoch 2022 a 2023 spomaliť na 2,3 %, resp. 2,5 %, keďže vysoká inflácia zaťažuje domáci dopyt. Rozpočtový deficit má byť v roku 2023 naďalej vysoký vzhľadom na pretrvávajúcu potrebu podporovať hospodárstvo počas energetickej krízy. Vláda preto možno bude musieť odložiť svoje plány fiškálnej konsolidácie o ďalší rok. Vláda je zároveň odhodlaná vykonávať svoj reformný program v oblasti riadenia verejných financií. V novom organickom zákone o rozpočte, ktorý parlament prijal v júli 2022, sa stanovuje strop rozpočtového deficitu (3 % HDP v nekrízovom období) a dlhu verejnej správy (60 % HDP), pričom po tom, ako sa tento zákon začne uplatňovať, sa fiškálna politika zakotví v strednodobom horizonte. Výhľad rastu by mohol byť spochybnený, ak geopolitické výzvy

povedú k ďalším cenovým šokom v oblasti energie a potravín, prípadne v kombinácii s ďalším sprísňovaním globálnych finančných podmienok a ťažším prístupom ku kapitálu pre rozvíjajúce sa trhové hospodárstva. Na druhej strane by proces pristúpenia k EÚ mohol posilniť reformy a fiškálnu a vonkajšiu udržateľnosť, a to aj prostredníctvom ďalšieho posilňovania prílevu priamych zahraničných investícií.

**Potreby vonkajšieho financovania sú v roku 2023 vysoké a trhové podmienky sú naďalej volatilné.** MMF odhadol hrubé potreby vonkajšieho financovania krajiny v roku 2023 na 1,5 miliardy EUR. Zahŕňa to vysoké potreby refinancovania dlhu, ktoré vyplývajú najmä z potreby vlády splatiť eurobond z roku 2016 v hodnote 450 miliónov EUR. Celkovo MMF predpokladá, že vláda získa na zahraničnom trhu pôžičky vo výške 800 miliónov EUR. Vzhľadom na súčasnú geopolitickú neistotu a zložité finančné prostredie to môže byť náročné. Severné Macedónsko sa ako suverénny dlžník môže preukázať stabilným prístupom na medzinárodné kapitálové trhy za výhodných podmienok. Rizikové prirážky k štátnym dlhopisom sa však v posledných mesiacoch výrazne zvýšili v kontexte globálneho sprísňovania finančných podmienok a plány na vydávanie eurobondov boli pozastavené vo všetkých krajinách západného Balkánu. V tejto súvislosti by navrhovaná makrofinančná pomoc pomohla Severnému Macedónsku uspokojiť jeho zostatkové finančné potreby.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Európsky parlament a Rada prijali 25. mája 2020 rozhodnutie (EÚ) 2020/701 o poskytnutí makrofinančnej pomoci partnerom zapojeným do procesu rozširovania a partnerom európskeho susedstva v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19. Severné Macedónsko tak získalo 160 miliónov EUR vo forme úverov, ktoré boli v plnej výške vyplatené v rokoch 2020 – 2021.

- **Súlad s ostatnými politikami EÚ**

EÚ a Severné Macedónsko uzavreli dohodu o stabilizácii a pridružení v roku 2001, pričom táto dohoda nadobudla platnosť v roku 2004. Rada udelila krajine štatút kandidátskej krajiny v roku 2005. Od októbra 2009 Komisia neustále odporúča začať prístupové rokovania so Severným Macedónskom. V marci 2020 Európska rada schválila rozhodnutie Rady o začatí prístupových rokovaní so Severným Macedónskom[3]. Po tom, ako Rada schválila rokovací rámec, sa 19. júla 2022 uskutočnila prvá medzivládna konferencia o prístupových rokovaniach so Severným Macedónskom. Komisia okamžite začala analytické preskúmanie (preverovanie) *acquis* EÚ, ktoré je prvým krokom v procese rokovaní.

EÚ je najdôležitejším obchodným partnerom Severného Macedónska. V roku 2021 smerovalo do EÚ 77,3 % celkového vývozu Severného Macedónska a celkový dovoz Severného Macedónska z EÚ predstavoval 46,2 %. Krajiny EÚ sú zároveň najdôležitejšími investormi v Severnom Macedónsku, pričom predstavovali 56 % celkového prílevu priamych zahraničných investícií v roku 2021 a 62 % celkového objemu priamych zahraničných investícií v roku 2020.

Kandidátske krajiny EÚ sú oprávnené na makrofinančnú pomoc, ak spĺňajú určité podmienky. Makrofinančná pomoc EÚ by doplnila a zvýšila účinnosť inej finančnej pomoci krajine, napríklad pomoci poskytovanej v rámci operácií nástroja predvstupovej pomoci, a to vrátane rozpočtovej podpory. Patrí sem podpora z rozpočtu EÚ vo výške 80 miliónov EUR v rámci nového balíka EÚ na podporu energetiky vo výške 1 miliardy EUR pre západný Balkán.

[3] https://www.consilium.europa.eu/media/43096/26-vc-euco-statement-sk.pdf

## 2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

### • Právny základ

Právnym základom tohto návrhu je článok 212 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

### • Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

Návrh je v súlade so zásadou subsidiarity, pretože cieľ stabilizácie zahraničnej pozície Severného Macedónska nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni samotných členských štátov a možno ho lepšie dosiahnuť na úrovni Európskej únie. Hlavnými dôvodmi sú rozpočtové obmedzenia na vnútroštátnej úrovni a potreba výraznej koordinácie darcov s cieľom maximalizovať rozsah a účinnosť pomoci.

### • Proporcionalita

Tento návrh je v súlade so zásadou proporcionality, pretože je obmedzený na minimum požadované v záujme dosiahnutia cieľov makrofinančnej stability v krátkodobom horizonte a neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na tento účel.

Ako zistila Komisia na základe odhadov MMF v súvislosti s preventívnou linkou a linkou likvidity, suma navrhovanej novej makrofinančnej pomoci zodpovedá približne 12,5 % potrieb vonkajšieho financovania v roku 2023. Vzhľadom na preventívny charakter programu MMF (z ktorého má byť vyplatená pomoc v roku 2023 a len „v prípade potreby“ v roku 2024) to je v súlade s postupmi rozdelenia zaťaženia v rámci iných operácií makrofinančnej pomoci.

### • Výber nástrojov

Projektové financovanie ani technická pomoc by neboli vhodnými ani dostatočnými nástrojmi na riešenie makroekonomických cieľov. Kľúčovou pridanou hodnotou makrofinančnej pomoci v porovnaní s inými nástrojmi EÚ by bolo zmiernenie vonkajšieho finančného obmedzenia a pomoc pri vytváraní stabilného makroekonomického rámca, a to aj prostredníctvom podpory udržateľnej platobnej bilancie a rozpočtovej situácie a vhodného rámca pre štrukturálne reformy. Vďaka tomu, že makrofinančná pomoc pomôže zaviesť vhodný celkový politický rámec, môže zvýšiť aj účinnosť opatrení financovaných v Severnom Macedónsku v rámci iných, užšie zameraných finančných nástrojov EÚ.

## 3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

### • Konzultácie so zainteresovanými stranami

Makrofinančná pomoc sa poskytuje ako neoddeliteľná súčasť medzinárodnej podpory na stabilizáciu hospodárstva Severného Macedónska. Útvary Komisie pri príprave tohto návrhu konzultovali s MMF a so Svetovou bankou. Komisia bola takisto v pravidelnom kontakte s orgánmi Severného Macedónska.

### • Získavanie a využívanie expertízy

V súlade s požiadavkami nariadenia o rozpočtových pravidlách uskutočnili útvary Komisie v júni 2020 v kontexte operácie makrofinančnej pomoci v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 operatívne posúdenie finančných a administratívnych postupov Severného Macedónska, aby overili, či zavedené postupy pre riadenie programu pomoci vrátane makrofinančnej pomoci poskytujú primerané záruky. Posúdenie bolo založené na zavedenej metodike a čerpalo z existujúcej dokumentácie z programov rozpočtovej podpory Komisie pre Severné Macedónsko a z jej technickej pomoci na zlepšenie systému riadenia verejných financií. Konštatovalo sa v ňom, že Severné Macedónsko spĺňa požiadavku oprávnenosti na rozpočtovú podporu od EÚ, podľa ktorej je potrebné disponovať dostatočne dôveryhodným a relevantným program na

zlepšenie riadenia verejných financií. Súlad systému riadenia verejných financií krajiny so základnými požiadavkami na rozpočtovú podporu potvrdila najnovšia správa o verejných výdavkoch a finančnej zodpovednosti z mája 2022. V rámci riadenia rizík na rok 2021 sa riziko riadenia verejných financií v Severnom Macedónsku vyhodnotilo ako mierne.

- **Posúdenie vplyvu**

Makrofinančná pomoc EÚ je mimoriadny núdzový nástroj zameraný na riešenie závažných ťažkostí s platobnou bilanciou v tretích krajinách. Navrhovaná makrofinančná pomoc je oslobodená od požiadavky na vykonanie posúdenia vplyvu v súlade s usmerneniami Komisie o lepšej právnej regulácii[4], pretože je politickým imperatívom, aby sa v situácii, ktorá si vyžaduje rýchlu reakciu, postupovalo rýchlo.

Všeobecnejšie, návrhy makrofinančnej pomoci Komisie vychádzajú zo skúseností získaných z hodnotení *ex post* vykonaných pri predchádzajúcich operáciách v kandidátskych krajinách EÚ. Nová makrofinančná pomoc a súvisiaci program ekonomických úprav a reforiem pomôžu zmierniť krátkodobé finančné potreby Severného Macedónska a podporia politické opatrenia na posilnenie strednodobej platobnej bilancie, fiškálnej udržateľnosti a udržateľného rastu, čím doplnia program preventívnej linky a linky likvidity prijatý výkonnou radou MMF v novembri 2022. Politickými podmienkami by sa mali riešiť niektoré z najdôležitejších nedostatkov systému hospodárstva a správy hospodárskych záležitostí krajiny. Medzi možné oblasti, na ktoré by sa uvedené podmienky mohli vzťahovať, v zásade patria reformy na posilnenie fiškálneho riadenia, daňovej politiky, riadenia verejných investícií, verejno-súkromných partnerstiev, podnikateľského prostredia, transparentnosti štátnej pomoci, energetickej efektívnosti, reformy súdnictva a boja proti korupcii.

- **Základné práva**

Kandidátske krajiny EÚ sú oprávnené na makrofinančnú pomoc. Podmienkou poskytnutia makrofinančnej pomoci je rešpektovanie účinných demokratických mechanizmov – vrátane pluralitného parlamentného systému – a zásad právneho štátu, ako aj dodržiavanie ľudských práv zo strany oprávnenej krajiny.

Ako sa uvádza v oznámení Komisie o politike rozširovania EÚ z roku 2022[5], začatie procesu prístupových rokovaní so Severným Macedónskom v roku 2022 predstavovalo významný prelom a znamenalo začiatok novej fázy vo vzťahoch medzi EÚ a Severným Macedónskom. Ako sa takisto uvádza v oznámení, právny rámec na ochranu základných práv v Severnom Macedónsku je do veľkej miery v súlade s normami EÚ, je však potrebné zlepšiť jeho vykonávanie.

## 4. VPLYV NA ROZPOČET

Navrhovaná operácia makrofinančnej pomoci vo výške až 100 miliónov EUR pre Severné Macedónsko sa má vyplatiť v dvoch rovnako vysokých tranžiach, ktoré sa majú uvoľniť v rokoch 2023 až 2024. Požadovaná tvorba rezerv na úver vo výške 100 miliónov EUR vo výške 9 % záruky pre vonkajšiu činnosť bude naprogramovaná v rámci nástroja predvstupovej pomoci v celkovej výške 9 miliónov EUR [rozpočtový riadok 15.020203 IPA III – Tvorba rezerv pre spoločný rezervný fond (záruka pre vonkajšiu činnosť – makrofinančná pomoc)].

[4] SWD(2015) 111 final.
[5] COM(2022) 528 final.

## 5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Európska únia sprístupní makrofinančnú pomoc Severnému Macedónsku v celkovej výške až 100 miliónov EUR, ktorá sa poskytne vo forme strednodobých až dlhodobých úverov a pomôže pokryť zostatkové finančné potreby Severného Macedónska v rokoch 2023 – 2024. Pomoc sa má vyplatiť v dvoch tranžiach v pravidelných intervaloch počas trvania makrofinančnej pomoci za predpokladu, že sa v plnej miere vykonali politické opatrenia spojené s každou tranžou.

Makrofinančnú pomoc bude riadiť Komisia. Uplatňujú sa osobitné ustanovenia týkajúce sa predchádzania podvodom a iným nezrovnalostiam, ktoré sú v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách.

Komisia a orgány Severného Macedónska sa dohodnú na memorande o porozumení, v ktorom budú stanovené opatrenia v oblasti štrukturálnych reforiem súvisiace s navrhovanou operáciou makrofinančnej pomoci vrátane aspektov načasovania a postupnosti. Okrem toho, ako je obvyklé v prípade makrofinančnej pomoci, vyplácanie by bolo podmienené viacerými bodmi vrátane uspokojivých preskúmaní v rámci programu MMF. Komisia bude úzko spolupracovať s orgánmi Severného Macedónska na monitorovaní pokroku v oblasti politických opatrení a podmienok uvedených v predchádzajúcom texte.

2023/0034 (COD)

Návrh

**ROZHODNUTIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY**

**o poskytnutí makrofinančnej pomoci Severnému Macedónsku**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 212,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

(1) Vzťahy medzi Európskou úniou (ďalej len „Únia“) a Severomacedónskou republikou (ďalej len „Severné Macedónsko“) sa naďalej rozvíjajú v rámci dohody EÚ o stabilizácii a prístupových rokovaní s EÚ, ktoré sa začali v júli 2022.

(2) Hospodárstvo Severného Macedónska výrazne zasiahla recesia v roku 2020 spôsobená pandémiou COVID-19, ako aj nedávna energetická kríza. Táto situácia prispela k značnému nedostatku vo financovaní krajiny, jej zhoršujúcej sa zahraničnej pozícii a rastúcim fiškálnym potrebám.

(3) Vláda Severného Macedónska preukázala pevné odhodlanie uskutočniť ďalšie reformy, pričom sa zamerala na kľúčové oblasti politiky identifikované v spoločných záveroch zo zasadnutia ministrov z mája 2022 vrátane základných oblastí, ako je súdnictvo, boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, dobrá správa vecí verejných a právny štát.

(4) Severné Macedónsko úspešne dokončilo operáciu makrofinančnej pomoci v súvislosti s ochorením COVID-19[6], pretože sa vykonali všetky reformné opatrenia dohodnuté s Úniou v memorande o porozumení.

(5) Vláda a MMF uzavreli dohodu na pracovnej úrovni (v apríli 2022) o 24-mesačnej preventívnej linke a linke likvidity vo výške až 530 miliónov EUR, ktorú výkonná rada MMF oficiálne schválila 22. novembra 2022. Cieľom programu MMF je zmierniť zhoršujúcu sa vonkajšiu situáciu, podporiť fiškálnu konsolidáciu a urýchliť štrukturálne reformy vo viacerých oblastiach vrátane daňovej politiky a verejných investícií.

(6) Vzhľadom na zhoršujúcu sa hospodársku situáciu a prognózu požiadalo Severného Macedónsko v apríli 2022 prvýkrát Úniu o doplnkovú makrofinančnú pomoc. Komisia však žiadosť pozastavila, pretože hospodárstvo Severného Macedónska sa v tom čase stále javilo ako pomerne odolné a na uspokojenie potrieb vonkajšieho financovania

[6] Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/701 z 25. mája 2020 o poskytnutí makrofinančnej pomoci partnerom zapojeným do procesu rozširovania a partnerom európskeho susedstva v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 165, 27.5.2020, s. 31).

v roku 2022 boli k dispozícii ďalšie možnosti financovania. Vláda Severného Macedónska obnovila svoju žiadosť o makrofinančnú pomoc v októbri 2022.

(7) Keďže Severné Macedónsko je kandidátskou krajinou EÚ, ktorá začala proces prístupových rokovaní v júli 2022, považuje sa za oprávnené na získanie makrofinančnej pomoci Únie.

(8) Makrofinančná pomoc Únie by mala byť výnimočným finančným nástrojom určeným na účelovo neviazanú a všeobecnú podporu platobnej bilancie, ktorý je zameraný na okamžité potreby vonkajšieho financovania prijímateľa, pričom by sa malo podporiť vykonávanie politického programu obsahujúceho zásadné bezodkladné opatrenia v oblasti úprav a štrukturálnych reforiem zamerané na zlepšenie platobnej bilancie v krátkodobom horizonte.

(9) Keďže v platobnej bilancii krajiny stále existujú značné zostatkové potreby vonkajšieho financovania, a to nad rámec potrieb pokrytých zdrojmi, ktoré poskytol MMF, makrofinančná pomoc, ktorá sa má poskytnúť Severnému Macedónsku, sa za súčasných výnimočných okolností považuje za primeranú reakciu na žiadosť krajiny o podporu pri stabilizácii jej hospodárstva v spojení s programom MMF. Prostredníctvom makrofinančnej pomoci Únie, ktorou sa dopĺňajú zdroje dostupné v rámci finančnej dohody MMF, by sa podporil program Severného Macedónska zameraný na stabilizáciu hospodárstva a štrukturálne reformy.

(10) Cieľom makrofinančnej pomoci Únie by mala byť podpora obnovy udržateľného stavu vonkajšieho financovania v prípade Severného Macedónska, a tým aj podpora jeho hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

(11) Očakáva sa, že makrofinančná pomoc Únie sa poskytne súčasne s vyplácaním prostriedkov z operácií rozpočtovej podpory v rámci nástroja predvstupovej pomoci.

(12) Výška makrofinančnej pomoci Únie sa určuje na základe kvantitatívneho posúdenia zostatkových potrieb vonkajšieho financovania Severného Macedónska, pričom sa zohľadňuje jeho schopnosť financovania z vlastných zdrojov, a najmä z medzinárodných rezerv, ktoré má k dispozícii. Makrofinančná pomoc Únie by mala dopĺňať programy a zdroje poskytnuté MMF a Svetovou bankou. Pri určení výšky pomoci sa zohľadňujú aj očakávané finančné príspevky od viacstranných darcov a potreba zaistiť spravodlivé rozdelenie zaťaženia medzi Úniu a ostatných darcov, ako aj doterajšie využívanie ďalších nástrojov Únie na financovanie vonkajšej činnosti v prípade Severného Macedónska a prínos celkového zapojenia Únie.

(13) Komisia by mala zaistiť, aby bola makrofinančná pomoc Únie právne a vecne zosúladená s kľúčovými zásadami, cieľmi a opatreniami prijatými v rôznych oblastiach vonkajšej činnosti a ostatnými relevantnými politikami Únie.

(14) Makrofinančnou pomocou Únie by sa mala podporovať vonkajšia politika Únie voči Severnému Macedónsku. Komisia a vysoký predstaviteľ by mali úzko spolupracovať pri poskytovaní makrofinančnej pomoci v záujme koordinácie vonkajšej politiky Únie a zabezpečenia jej jednotnosti.

(15) Makrofinančnou pomocou Únie by sa mal podporiť záväzok Severného Macedónska k hodnotám, ktoré vyznáva spoločne s Úniou, vrátane hodnôt, ako sú demokracia, právny štát, dobrá správa vecí verejných, dodržiavanie ľudských práv, udržateľný rozvoj a znižovanie chudoby, ako aj jeho záväzky v súvislosti so zásadami otvoreného a spravodlivého obchodu založeného na pravidlách.

(16) Podmienkou poskytnutia makrofinančnej pomoci Únie by malo byť rešpektovanie účinných demokratických mechanizmov – vrátane pluralitného parlamentného systému – a zásad právneho štátu, ako aj dodržiavanie ľudských práv zo strany Severného Macedónska. Prostredníctvom špecifických cieľov makrofinančnej pomoci Únie by sa okrem toho mala posilniť efektívnosť, transparentnosť a zodpovednosť systémov riadenia verejných financií, správa a dohľad vo finančnom sektore Severného Macedónska a mali by sa presadzovať štrukturálne reformy zamerané na podporu udržateľného a inkluzívneho rastu, vytváranie dôstojných pracovných miest a fiškálnu konsolidáciu. Plnenie podmienok, ako aj dosahovanie týchto cieľov by mala pravidelne monitorovať Komisia.

(17) S cieľom zaistiť účinnú ochranu finančných záujmov Únie v súvislosti s makrofinančnou pomocou Únie by malo Severného Macedónsko prijať vhodné opatrenia týkajúce sa predchádzania podvodom, korupcii a všetkým ďalším nezrovnalostiam súvisiacim s touto pomocou a boja proti nim. Okrem toho by sa malo stanoviť, že Komisia bude vykonávať kontroly a Dvor audítorov bude vykonávať audity.

(18) Uvoľnením makrofinančnej pomoci Únie nie sú dotknuté právomoci Európskeho parlamentu a Rady ako rozpočtového orgánu.

(19) Sumy potrebné na poskytnutie požadovanej makrofinančnej pomoci vo forme úverov by mali byť v súlade s rozpočtovými prostriedkami stanovenými vo viacročnom finančnom rámci.

(20) Makrofinančnú pomoc Únie by mala riadiť Komisia. S cieľom zabezpečiť, aby Európsky parlament a Rada mohli sledovať vykonávanie tohto rozhodnutia, by ich Komisia mala pravidelne informovať o vývoji v súvislosti s pomocou a poskytovať im príslušné dokumenty.

(21) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto rozhodnutia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011[7].

(22) Na makrofinančnú pomoc Únie by sa mali vzťahovať podmienky v oblasti hospodárskej politiky, ktoré sa majú stanoviť v memorande o porozumení. S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania a z dôvodu efektívnosti by mala byť Komisia splnomocnená rokovať o týchto podmienkach s orgánmi Severného Macedónsko pod dohľadom výboru zloženého zo zástupcov členských štátov v súlade s nariadením (EÚ) č. 182/2011. Podľa uvedeného nariadenia by sa mal konzultačný postup vo všeobecnosti uplatňovať vo všetkých prípadoch okrem tých, ktoré sú stanovené v uvedenom nariadení. Vzhľadom na potenciálne významný vplyv pomoci presahujúcej 90 miliónov EUR je vhodné, aby sa na operácie presahujúce túto prahovú hodnotu uplatnil postup preskúmania. Vzhľadom na výšku makrofinančnej pomoci Únie Severnému Macedónsku by sa mal na prijatie memoranda o porozumení a na akékoľvek zníženie, pozastavenie alebo zrušenie pomoci uplatniť postup preskúmania.

(23) Vzhľadom na obmedzenú výšku finančnej pomoci (100 miliónov EUR), jej jednorazovú povahu a želaný časový rámec vyplácania by prístup nadväzného financovania zabezpečil väčšiu flexibilitu a efektívnosť operácií prijímania pôžičiek v porovnaní s diverzifikovanou stratégiou financovania. Komisia by preto mala

[7] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

výnimočne financovať úverové splátky na kapitálovom trhu nadväzne, a nie pomocou svojej diverzifikovanej stratégie financovania stanovenej v článku 220a nariadenia o rozpočtových pravidlách. Preto je vhodné financovať finančnú pomoc prostredníctvom jednotlivých finančných transakcií,

PRIJALI TOTO ROZHODNUTIE:

*Článok 1*

1. Únia v záujme podpory stabilizácie hospodárstva a programu rozsiahlych reforiem v krajine poskytne Severnému Macedónsku makrofinančnú pomoc (ďalej len „makrofinančná pomoc Únie“) v maximálnej výške 100 miliónov EUR. Celá suma sa poskytne vo forme úverov. Uvoľnenie makrofinančnej pomoci Únie podlieha schváleniu rozpočtu Únie na príslušný rok Európskym parlamentom a Radou. Účelom pomoci je prispieť k pokrytiu potrieb Severného Macedónska spojených s platobnou bilanciou, ako sa uvádza v programe MMF.

2. Na financovanie úveru je Komisia splnomocnená požičať si v mene Únie potrebné finančné prostriedky na kapitálových trhoch alebo od finančných inštitúcií a následne požičať príslušné sumy Severnému Macedónsku za podmienok, ktoré sa vzťahujú na vypožičané prostriedky. Úvery majú maximálnu priemernú splatnosť až 15 rokov.

3. Uvoľnenie makrofinančnej pomoci Únie riadi Komisia spôsobom, ktorý je v súlade s dohodami alebo dohovormi uzavretými medzi MMF a Severným Macedónskom a kľúčovými zásadami a cieľmi hospodárskej reformy stanovenými v dohode o stabilizácii a pridružení medzi EÚ a Severným Macedónskom.

   Komisia pravidelne informuje Európsky parlament a Radu o vývoji v súvislosti s poskytovaním makrofinančnej pomoci Únie vrátane jej vyplácania a včas týmto inštitúciám poskytuje príslušné dokumenty.

4. Makrofinančná pomoc Únie je k dispozícii počas obdobia dva a pol roka, počínajúc prvým dňom od nadobudnutia platnosti memoranda o porozumení uvedeného v článku 3 ods. 1.

5. Ak sa potreby Severného Macedónska v oblasti financovania počas vyplácania makrofinančnej pomoci Únie v porovnaní s pôvodnými prognózami zásadne znížia, Komisia konajúc v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 7 ods. 2 zníži výšku tejto pomoci alebo ju pozastaví, či zruší.

*Článok 2*

1. Podmienkou poskytnutia makrofinančnej pomoci Únie je rešpektovanie účinných demokratických mechanizmov – vrátane pluralitného parlamentného systému – a zásad právneho štátu, ako aj dodržiavanie ľudských práv zo strany Severného Macedónska.

2. Komisia monitoruje plnenie tejto podmienky počas celého životného cyklu makrofinančnej pomoci Únie.

3. Odseky 1 a 2 sa uplatňujú v súlade s rozhodnutím Rady 2010/427/EÚ[8].

[8] Rozhodnutie Rady 2010/427/EÚ z 26. júla 2010 o organizácii a fungovaní Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (Ú. v. EÚ L 201, 3.8.2010, s. 30).

*Článok 3*

1. Komisia sa v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 7 ods. 2 dohodne s orgánmi Severného Macedónska na jasne vymedzených podmienkach v oblasti hospodárskej politiky a finančných podmienkach zameraných na štrukturálne reformy a zdravé verejné financie, ktorým makrofinančná pomoc Únie musí podliehať a ktoré sa stanovia v memorande o porozumení („memorandum o porozumení“) zahŕňajúcom časový rámec plnenia týchto podmienok. Podmienky v oblasti hospodárskej politiky a finančné podmienky stanovené v memorande o porozumení musia byť v súlade s dohodami alebo dohovormi uvedenými v článku 1 ods. 3 vrátane programov makroekonomických úprav a štrukturálnych reforiem, ktoré Severné Macedónsko vykonáva s podporou MMF.

2. Podmienky uvedené v odseku 1 sa zameriavajú najmä na zvýšenie efektívnosti, transparentnosti a zodpovednosti systémov riadenia verejných financií v Severnom Macedónsku, a to aj pri využívaní makrofinančnej pomoci Únie. Pri navrhovaní politických opatrení sa riadne zohľadňuje aj pokrok dosiahnutý pri vzájomnom otváraní trhov, rozvoj spravodlivého obchodu založeného na pravidlách a ostatné priority v kontexte vonkajšej politiky Únie. Pokrok pri dosahovaní týchto cieľov Komisia pravidelne monitoruje.

3. Podrobné finančné podmienky makrofinančnej pomoci Únie sa stanovia v dohode o úvere, ktorú majú uzavrieť Komisia a Severné Macedónsko.

4. Komisia v pravidelných intervaloch overuje, či sa aj naďalej plnia podmienky uvedené v článku 4 ods. 3, a to vrátane toho, či sú hospodárske politiky Severného Macedónska v súlade s cieľmi makrofinančnej pomoci Únie. Na účely tohto overenia Komisia úzko spolupracuje s MMF a so Svetovou bankou a v prípade potreby s Európskym parlamentom a Radou.

*Článok 4*

1. Za predpokladu, že sú splnené podmienky uvedené v odseku 3, Komisia poskytne makrofinančnú pomoc Únie v dvoch rovnakých splátkach.

2. Sumy makrofinančnej pomoci Únie sa v prípade potreby financujú v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947.

3. Komisia rozhodne o uvoľnení splátok za predpokladu splnenia týchto podmienok:

a) podmienka stanovená v článku 2;

b) trvalo uspokojivé výsledky pri vykonávaní politického programu obsahujúceho zásadné opatrenia v oblasti úprav a štrukturálnych reforiem s podporou úverového mechanizmu MMF, z ktorého sa vyplácajú tieto sumy;

c) uspokojivé plnenie podmienok v oblasti hospodárskej politiky a finančných podmienok, ktoré sa dohodli v memorande o porozumení.

Uvoľnenie druhej splátky sa v zásade uskutoční najskôr tri mesiace po uvoľnení prvej splátky.

V prípade, že podmienky uvedené v odseku 3 nie sú splnené, Komisia dočasne pozastaví alebo zruší vyplácanie makrofinančnej pomoci Únie. V takýchto prípadoch oznámi Európskemu parlamentu a Rade dôvody tohto pozastavenia alebo zrušenia.

4. Makrofinančná pomoc Únie sa vypláca Národnej banke Severného Macedónska. V súlade s ustanoveniami, ktoré sa majú dohodnúť v memorande o porozumení, vrátane potvrdenia zostatkových potrieb financovania rozpočtu, sa finančné prostriedky Únie môžu previesť ministerstvu financií Severného Macedónska ako konečnému prijímateľovi.

*Článok 5*

1. Operácie prijímania a poskytovania úverov súvisiace s makrofinančnou pomocou Únie sa vykonávajú v eurách s použitím rovnakého dátumu pripísania alebo odpísania a nesmú pre Úniu predstavovať zmenu splatnosti, ani ju vystaviť žiadnemu riziku týkajúcemu sa výmenného kurzu alebo úrokovej sadzby, ani inému obchodnému riziku.

2. Pokiaľ to okolnosti umožňujú a ak o to Severné Macedónsko požiada, Komisia môže prijať potrebné kroky, aby zabezpečila, že sa do zmluvných podmienok poskytnutia úveru zahrnie doložka o predčasnom splatení úveru a že tejto doložke bude zodpovedať príslušná doložka v podmienkach týkajúcich sa operácií prijímania úverov.

3. Pokiaľ okolnosti umožňujú zlepšenie úrokovej sadzby úveru a ak o to Severné Macedónsko požiada, Komisia sa môže rozhodnúť úplne alebo čiastočne refinancovať svoje počiatočné úvery alebo môže reštrukturalizovať príslušné finančné podmienky. Operácie refinancovania alebo reštrukturalizácie sa vykonávajú v súlade s odsekmi 1 a 4 a nesmú viesť k predĺženiu splatnosti dotknutých prijatých úverov ani k zvýšeniu sumy istiny nesplatenej k dátumu refinancovania alebo reštrukturalizácie.

4. Severné Macedónsko znáša všetky náklady, ktoré vzniknú Únii v súvislosti s operáciami prijímania a poskytovania úverov podľa tohto rozhodnutia.

5. Komisia informuje Európsky parlament a Radu o vývoji operácií uvedených v odsekoch 2 a 3.

*Článok 6*

1. Makrofinančná pomoc Únie sa poskytuje v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046[9].

2. Makrofinančná pomoc Únie sa poskytuje v rámci priameho riadenia.

3. Dohoda o úvere, ktorá sa má uzavrieť s orgánmi Severného Macedónska, obsahuje ustanovenia s cieľom:

a) zabezpečiť, aby Severné Macedónsko pravidelne kontrolovalo, či sa finančné prostriedky poskytované z rozpočtu Únie využívajú riadne, aby prijalo vhodné opatrenia na predchádzanie nezrovnalostiam a podvodom a v prípade potreby podniklo právne kroky s cieľom vymôcť akékoľvek finančné prostriedky poskytnuté podľa tohto rozhodnutia, ktoré boli získané neoprávnene;

b) zabezpečiť ochranu finančných záujmov Únie, a to najmä zavedením konkrétnych opatrení v súvislosti s predchádzaním podvodom, korupcii a všetkým ďalším

[9] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

nezrovnalostiam s dosahom na makrofinančnú pomoc Únie a bojom proti nim v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95[10], nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2185/96[11], nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013[12] a – v prípade členských štátov, ktoré nadviazali posilnenú spoluprácu týkajúcu sa Európskej prokuratúry, – s nariadením Rady (EÚ) 2017/1939[13]; konkrétne na tento účel je Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) výslovne splnomocnený vykonávať vyšetrovania zahŕňajúce najmä kontroly a inšpekcie na mieste, ako aj digitálne forenzné operácie a vypočutia; výslovne splnomocniť Komisiu alebo jej zástupcov na vykonávanie kontrol vrátane kontrol a inšpekcií na mieste;

c) výslovne splnomocniť Komisiu a Dvor audítorov na vykonávanie auditov počas obdobia dostupnosti makrofinančnej pomoci Únie a po tomto období vrátane auditov dokumentov a auditov na mieste, ako sú napríklad operatívne posúdenia;

d) zabezpečiť, aby mala Únia nárok na predčasné splatenie úveru, ak sa zistí, že Severné Macedónsko sa v súvislosti s riadením makrofinančnej pomoci Únie dopustilo podvodu alebo korupcie alebo akéhokoľvek iného protiprávneho konania poškodzujúceho finančné záujmy Únie;

e) zabezpečiť, aby Severné Macedónsko znášalo všetky náklady, ktoré vzniknú Únii v súvislosti s finančnou pomocou.

4. Komisia pred poskytnutím makrofinančnej pomoci Únie posúdi prostredníctvom operatívneho posúdenia spoľahlivosť finančných opatrení, administratívnych postupov a vnútorných a vonkajších kontrolných mechanizmov krajiny, ktoré sa týkajú tejto pomoci.

*Článok 7*

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

*Článok 8*

1. Komisia každý rok do 30. júna predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní tohto rozhodnutia v predchádzajúcom roku vrátane hodnotenia tohto vykonávania. V tejto správe sa:

a) preskúma pokrok dosiahnutý pri poskytovaní makrofinančnej pomoci Únie;

b) posúdi hospodárska situácia a vyhliadky Severného Macedónska, ako aj pokrok dosiahnutý pri vykonávaní politických opatrení uvedených v článku 3 ods. 1;

---

[10] Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

[11] Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

[12] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

[13] Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (ďalej len „EPPO“) (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

c) uvedú súvislosti medzi podmienkami v oblasti hospodárskej politiky stanovenými v memorande o porozumení, priebežnými hospodárskymi a fiškálnymi výsledkami krajiny a rozhodnutiami Komisie o vyplatení splátok makrofinančnej pomoci Únie.

2. Najneskôr do dvoch rokov po uplynutí obdobia dostupnosti pomoci uvedeného v článku 1 ods. 4 Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o hodnotení *ex post*, v ktorej posúdi výsledky a efektívnosť ukončenej makrofinančnej pomoci Únie a rozsah, v akom prispela k cieľom pomoci.

*Článok 9*

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť tretím dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

*Za Európsky parlament*
*predseda/predsedníčka*

*Za Radu*
*predseda/predsedníčka*

# LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

## 1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

### 1.1. Názov návrhu/iniciatívy

Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o poskytnutí ďalšej makrofinančnej pomoci Severomacedónskej republike

### 1.2. Príslušné oblasti politiky v rámci štruktúry ABM/ABB[14]

Oblasť politiky: Hospodárske a finančné záležitosti

Činnosť: Medzinárodné hospodárske a finančné záležitosti

### 1.3. Druh návrhu/iniciatívy

**X** Návrh/iniciatíva sa týka **novej akcie.**

☐ Návrh/iniciatíva sa týka **novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/prípravnú akciu**[15].

☐ Návrh/iniciatíva sa týka **predĺženia trvania existujúcej akcie**.

☐ Návrh/iniciatíva sa týka **akcie presmerovanej na novú akciu**.

### 1.4. Ciele

*1.4.1. Viacročné strategické ciele Komisie, ktoré sú predmetom návrhu/iniciatívy*

„Hospodárstvo, ktoré pracuje v prospech ľudí“

„Silnejšia Európa vo svete“

*1.4.2. Špecifické ciele*

a) podpora makrofinančnej stability a presadzovanie reforiem na podporu rastu mimo EÚ, a to aj prostredníctvom pravidelného hospodárskeho dialógu s kľúčovými partnermi a poskytnutím makrofinančnej pomoci, a

b) podpora procesu rozširovania, vykonávania politiky EÚ v oblasti rozširovania a susedstva a iných priorít EÚ u partnerov vykonávaním hospodárskej analýzy a poskytovaním posúdení a poradenstva pri tvorbe politík.

*1.4.3. Očakávané výsledky a vplyv*

*Uveďte, aký vplyv by mal mať návrh/iniciatíva na prijímateľov/cieľové skupiny.*

1. Prispieť k zabezpečeniu potrieb vonkajšieho financovania Severného Macedónska v súvislosti s výrazným zhoršením jeho platobnej bilancie v dôsledku prebiehajúcej pandémie ochorenia COVID-19 a energetickej krízy.
2. Zmierniť rozpočtové potreby Severného Macedónska.
3. Podporiť úsilie o fiškálnu konsolidáciu a vonkajšiu stabilizáciu v rámci programu MMF.
4. Podporiť štrukturálne reformy zamerané na zlepšovanie celkového makroekonomického riadenia, posilňovanie správy hospodárskych záležitostí a transparentnosti a zlepšovanie podmienok pre udržateľný rast.

---

[14] ABM: riadenie podľa činností; ABB: zostavovanie rozpočtu podľa činností.

[15] Podľa článku 54 ods. 2 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

*1.4.4. Ukazovatele výkonnosti*

*Uveďte ukazovatele na monitorovanie pokroku a dosiahnutých výsledkov.*

Od orgánov Severného Macedónska sa bude vyžadovať, aby útvarom Komisie predkladali pravidelné správy o súbore hospodárskych ukazovateľov a pred vyplatením splátok pomoci predložili komplexnú správu o plnení dohodnutých politických podmienok.

Útvary Komisie budú aj naďalej monitorovať riadenie verejných financií, a to v nadväznosti na operatívne posúdenie finančných tokov a administratívnych postupov v Severnom Macedónsku, ktoré bolo vykonané v júli 2020. Delegácia EÚ v Severnom Macedónsku bude predkladať aj pravidelné správy o otázkach týkajúcich sa monitorovania pomoci. Útvary Komisie zostanú v úzkom kontakte s MMF a so Svetovou bankou, aby využili skúsenosti z ich prebiehajúcich aktivít v Severnom Macedónsku.

V navrhovanom legislatívnom rozhodnutí sa počíta s výročnou správou Rade a Európskemu parlamentu, ktorá bude zahŕňať posúdenie vykonávania tejto operácie. Do dvoch rokov od skončenia obdobia vykonávania sa uskutoční nezávislé hodnotenie pomoci *ex post*.

**1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy**

*1.5.1. Požiadavky, ktoré treba splniť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte, vrátane podrobného harmonogramu prvotnej fázy vykonávania iniciatívy*

Vyplatenie pomoci bude podmienené splnením politických podmienok a uspokojivými výsledkami pri vykonávaní hospodárskeho programu dohodnutého medzi Severným Macedónskom a MMF, ktorý rada schválila 22. novembra 2022 po tom, ako orgány Severného Macedónska vykonali niekoľko predbežných opatrení. Okrem toho sa Komisia musí s orgánmi Severného Macedónska dohodnúť na osobitných politických podmienkach uvedených v memorande o porozumení.

Pomoc sa má vyplatiť v dvoch splátkach. Vyplatenie prvej splátky sa má uskutočniť na jeseň 2023. Druhá splátka by sa mohla vyplatiť začiatkom roka 2024 za predpokladu, že politické opatrenia spojené s každou splátkou sa vykonajú včas.

*1.5.2. Prínos zapojenia Únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.*

Nástroj makrofinančnej pomoci je politickým nástrojom zameraným na uľahčenie potrieb krátkodobého a strednodobého vonkajšieho financovania. V kontexte prebiehajúcej energetickej krízy makrofinančná pomoc pomôže orgánom zabezpečiť v oblasti hospodárskej a fiškálnej politiky priestor, aby mohli účinne zaistiť hospodársku reakciu na krízu. Navrhovaná makrofinančná pomoc prispeje k podpore makroekonomickej a politickej stability v Severnom Macedónsku tak, že mu pomôže prekonať hospodárske ťažkosti vystupňované energetickou krízou a pandémiou ochorenia COVID-19. Makrofinančná pomoc doplní zdroje, ktoré poskytli medzinárodné finančné inštitúcie, bilaterálne darcovské organizácie a iné finančné inštitúcie EÚ. Tým prispeje k celkovej účinnosti finančnej podpory, ktorú poskytuje medzinárodné spoločenstvo, ako aj inej finančnej pomoci EÚ vrátane operácií rozpočtovej podpory.

Okrem toho sa očakáva, že program makrofinančnej pomoci poskytovaním dlhodobého financovania za veľmi výhodných podmienok, zvyčajne s nižšími sadzbami, než sú sadzby, ktoré ponúkajú ostatné medzinárodné či bilaterálne darcovské organizácie, pomôže vláde plniť rozpočet bez fiškálnych odchýlok a prispeje k udržateľnosti dlhu.

Okrem finančného vplyvu makrofinančnej pomoci sa navrhovaným programom posilní odhodlanie vlády uskutočňovať reformy. Tento výsledok sa dosiahne okrem iného pomocou primeranej podmienenosti vyplácania pomoci. V širšom kontexte bude tento program signalizovať, že EÚ je v časoch hospodárskych ťažkostí pripravená podporovať svojich partnerov v kandidátskych krajinách a v širšom regióne východného susedstva.

*1.5.3. Poznatky získané z podobných skúseností v minulosti*

Operácie makrofinančnej pomoci u partnerov sú predmetom hodnotenia *ex post*. Z doteraz vykonaných hodnotení (týkajúcich sa dokončených programov makrofinančnej pomoci) vyplynulo, že operácie makrofinančnej pomoci prispievajú k zlepšeniu vonkajšej udržateľnosti, makroekonomickej stabilite a dosiahnutiu štrukturálnych reforiem u partnera, hoci niekedy len mierne a nepriamo. Operácie makrofinančnej pomoci mali vo väčšine prípadov pozitívny vplyv na platobnú bilanciu partnera a prispeli k uvoľneniu jeho rozpočtových obmedzení. Zároveň viedli k mierne vyššiemu hospodárskemu rastu.

*1.5.4. Zlučiteľnosť s viacročným finančným rámcom a možné synergie s inými vhodnými nástrojmi*

*Súlad s viacročným finančným rámcom*

Vo viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027 bude poskytovanie úverov v rámci makrofinančnej pomoci kryté zárukou pre vonkajšiu činnosť v rámci Globálnej Európy (Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce). Predpokladaná (orientačná) úverová kapacita pre makrofinančnú pomoc je dostatočná na pokrytie tejto operácie, ako aj iných vykonávaných operácií makrofinančnej pomoci.

*Možné synergie s inými vhodnými nástrojmi*

EÚ patrí k hlavným darcom v prospech Severného Macedónska, pričom podporuje jeho hospodárske, štrukturálne a inštitucionálne reformy, ako aj občiansku spoločnosť. V tejto súvislosti tento program makrofinančnej pomoci dopĺňa iné vonkajšie činnosti alebo nástroje EÚ, najmä operácie nástroja predvstupovej pomoci (IPA), ktoré sa používajú na podporu Severného Macedónska.

Kľúčovou pridanou hodnotou makrofinančnej pomoci v porovnaní s inými nástrojmi EÚ by bola pomoc pri vytváraní stabilného makroekonomického rámca, a to aj prostredníctvom podpory udržateľnej platobnej bilancie a rozpočtovej situácie a vhodného rámca pre dosiahnutie pokroku v oblasti štrukturálnych reforiem. Makrofinančná pomoc neposkytuje pravidelnú finančnú podporu a má sa ukončiť ihneď, ako sa vonkajšia finančná situácia partnera vráti späť na udržateľnú cestu.

Makrofinančná pomoc by takisto dopĺňala plánované intervencie medzinárodného spoločenstva, najmä programy úprav a reforiem podporované MMF a Svetovou bankou.

*Posúdenie rôznych disponibilných možností financovania vrátane možnosti prerozdelenia*

Vďaka používaniu úverov poskytnutie makrofinančnej pomoci zvyšuje účinnosť rozpočtu EÚ pomocou pákového efektu a zabezpečuje najlepšiu nákladovo efektívnu možnosť.

Komisia je splnomocnená požičiavať si finančné prostriedky z kapitálových trhov v mene Európskej únie, ako aj Euratomu s využitím záruky rozpočtu EÚ. Cieľom je získať finančné prostriedky na trhu za najlepšie dostupné sadzby vďaka špičkovému úverovému postaveniu EÚ/Euratomu (rating AAA od agentúr Fitch, Moody's a DBRS, rating AA od S&P, všetky so stabilným výhľadom) a potom ich ďalej požičať oprávneným dlžníkom v kontexte poskytovania úverov v rámci Európskeho finančného stabilizačného mechanizmu, platobnej bilancie, makrofinančnej pomoci a projektov Euratomu. Prijímanie a poskytovanie úverov sa uskutočňuje ako nadväzná operácia, čím sa zabezpečuje, aby rozpočet EÚ nebol vystavený žiadnemu riziku týkajúcemu sa úrokovej sadzby alebo výmenného kurzu. Cieľ získania finančných prostriedkov za najlepšie dostupné sadzby pre činnosti prijímania a poskytovania úverov bol dosiahnutý, pretože uvedené sadzby sú v súlade s partnerskými inštitúciami (Európska investičná banka, Európsky finančný stabilizačný mechanizmus a Európsky mechanizmus pre stabilitu).

## 1.6. Trvanie a finančný vplyv návrhu/iniciatívy

**X obmedzené trvanie**

– ☐ v platnosti od roku 2022 do roku 2024

– ☐ Finančný vplyv trvá od roku 2022 do roku 2024 v prípade viazaných rozpočtových prostriedkov a od roku 2022 do roku 2025 v prípade platobných rozpočtových prostriedkov.

☐ **neobmedzené trvanie**

– Počiatočná fáza vykonávania bude trvať od RRRR do RRRR

– a potom bude vykonávanie pokračovať v plnom rozsahu.

## 1.7. Plánovaný spôsob riadenia[16]

**X Priame riadenie** na úrovni Komisie

– **X** prostredníctvom jej útvarov vrátane zamestnancov v delegáciách Únie

– ☐ prostredníctvom výkonných agentúr

☐ **Zdieľané riadenie** s členskými štátmi

☐ **Nepriame riadenie**, pri ktorom sa plnením rozpočtu poveria:

– ☐ tretie krajiny alebo subjekty, ktoré tieto krajiny určili,

– ☐ medzinárodné organizácie a ich agentúry (uveďte),

– ☐ Európska investičná banka (EIB) a Európsky investičný fond,

– ☐ subjekty uvedené v článkoch 70 a 71 nariadenia o rozpočtových pravidlách,

– ☐ verejnoprávne subjekty,

– ☐ súkromnoprávne subjekty poverené vykonávaním verejnej služby, pokiaľ sú im poskytnuté primerané finančné záruky,

– ☐ súkromnoprávne subjekty spravované právom členského štátu, ktoré sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a ktorým sú poskytnuté primerané finančné záruky,

– ☐ osoby poverené vykonávaním osobitných akcií v oblasti SZBP podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii a určené v príslušnom základnom akte.

– *V prípade viacerých spôsobov riadenia uveďte v oddiele „Poznámky“ presnejšie vysvetlenie.*

Poznámky

[16] Vysvetlenie spôsobov riadenia a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovej stránke BudgWeb: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx.

## 2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

### 2.1. Zásady monitorovania a predkladania správ

*Uveďte frekvenciu a podmienky, ktoré sa vzťahujú na tieto opatrenia.*

Opatrenia, ktoré sa majú financovať podľa tohto rozhodnutia, sa budú vykonávať s priamym riadením na úrovni Komisie z ústredia s podporou delegácií Únie.

Táto pomoc je makroekonomickej povahy a jej koncepcia je v súlade s programom podporovaným MMF. Útvary Komisie budú opatrenie monitorovať na základe pokroku pri zavádzaní mechanizmu MMF a vykonávaní osobitných reformných opatrení, na ktorých sa majú dohodnúť s orgánmi partnerov v memorande o porozumení, a to v intervaloch, ktoré sú v súlade s počtom splátok (pozri aj bod 1.4.4).

### 2.2. Systémy riadenia a kontroly

*2.2.1. Opodstatnenie navrhovaných spôsobov riadenia, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a stratégie kontroly*

Opatrenia, ktoré sa majú financovať podľa tohto rozhodnutia, sa budú vykonávať s priamym riadením na úrovni Komisie z ústredia s podporou delegácií Únie.

Vyplácanie makrofinančnej pomoci závisí od úspešných preskúmaní a je naviazané na splnenie podmienok spojených s každou operáciou. Komisia dôsledne monitoruje realizáciu podmienok v úzkej spolupráci s delegáciami Únie.

*2.2.2. Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie*

*Zistené riziká*

Spoľahlivé záznamy o včasnom splatení externých záväzkov; dobré úverové ratingy; zdravé makrofiškálne politiky a mierne úrovne dlhu (ako aj zlepšenie štruktúry dlhu smerom k dlhšej splatnosti) zdôrazňujú schopnosť krajiny splácať svoje dlhy, a to aj v kontexte rastúcich úrovní verejného dlhu a rastúcich úrokových platieb. Celkovo sa Severné Macedónsko môže ako suverénny dlžník preukázať stabilným prístupom na medzinárodné kapitálové trhy za výhodných podmienok. Dlh krajiny má podľa agentúry Standard and Poor's rating BB-/B so stabilným výhľadom (august 2022). Vďaka pokroku dosiahnutému v minulosti pri rozvoji inštitucionálnych kapacít v oblasti riadenia verejných financií a v boji proti korupcii sa javí ako nepravdepodobné, že by sa makrofinančná pomoc, ktorá nie je určená na osobitné výdavky (napr. na rozdiel od projektového financovania), mohla použiť podvodným spôsobom. Riadiace systémy centrálnej banky a ministerstva financií, administratívne postupy, funkcie kontroly a dohľadu, bezpečnosť IT systémov a primeranosť kapacity interného a externého auditu sú v Severnom Macedónsku na značne pokročilej úrovni. Existujú mierne vonkajšie riziká vyplývajúce z možného oslabenia európskeho a globálneho hospodárskeho prostredia a z výrazne dlhej útočnej vojny proti Ukrajine, ktoré majú ďalší vplyv na medzinárodné ceny energie (vzhľadom na závislosť Severného Macedónska od dovozu energie vrátane plnej závislosti od dovozu plynu z Ruska a úzke obchodné väzby krajiny s trhom EÚ).

*Systémy vnútornej kontroly*

Za overovanie, kontrolu a audit makrofinančnej pomoci bude zodpovedať Komisia vrátane Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) a Európsky dvor audítorov, ako sa predpokladá v článku 129 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

*Ex ante*: Posúdenie Komisie týkajúce sa systémov riadenia a kontroly v prijímajúcej krajine. V prípade každej prijímajúcej krajiny Komisia s technickou podporou poradcov vykonáva podľa potreby operatívne posúdenie *ex ante* finančných tokov a kontrolného prostredia. Vykonáva sa analýza účtovných postupov, oddelenia funkcií a interný a externý audit centrálnej banky a ministerstva financií s cieľom zabezpečiť primeranú úroveň uistenia o správnom finančnom riadení. Ak by sa identifikovali nedostatky, premietnu sa do podmienok, ktoré musia byť realizované pred vyplatením pomoci. V prípade potreby sú takisto zavedené osobitné opatrenia pre platby (napr. účelovo viazané účty).

Počas vykonávania: Komisia kontroluje pravidelné vyhlásenia partnerov. Platba podlieha 1. monitorovaniu zamestnancami GR ECFIN v úzkej koordinácii s delegáciami EÚ a externými zainteresovanými stranami, ako je MMF, týkajúcemu sa realizácie dohodnutých podmieneností a 2. normálnemu kontrolnému postupu stanovenému finančným tokom (model 2) používaným v GR ECFIN vrátane overenia splnenia podmienok, ktorými je podmienené vyplatenie pomoci, ako sa uviedlo, finančným oddelením. Vyplácanie týkajúce sa operácií makrofinančnej pomoci môže podliehať ďalším nezávislým (listinným a/alebo na mieste) overeniam *ex post* úradníkmi tímu pre kontroly *ex post* daného GR. Takéto overenia sa môžu začať aj na žiadosť zodpovedného povoľujúceho úradníka vymenovaného subdelegovaním. Prerušenie a pozastavenie platieb, finančné opravy (realizované Komisiou) a vymáhanie prostriedkov sa môžu vykonávať, ak je to potrebné (dosiaľ sa nevyskytli), a vyslovene sa predpokladajú v dohodách o financovaní s partnermi.

*2.2.3. Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer medzi nákladmi na kontroly a hodnotou súvisiacich riadených finančných prostriedkov) a posúdenie očakávaných úrovní rizika chyby (pri platbe a uzavretí)*

Zavedené systémy kontroly, napríklad operatívne posúdenia *ex ante* alebo posúdenia *ex post*, zabezpečili v prípade platieb makrofinančnej pomoci účinnú chybovosť 0 %. Nie sú známe prípady podvodu, korupcie alebo nezákonnej činnosti. Operácie makrofinančnej pomoci majú jasnú intervenčnú logiku – takú, ktorá Komisii umožňuje hodnotiť ich vplyv. Kontroly umožňujú potvrdenie uistenia a dosiahnutia politických cieľov a priorít.

## 2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

*Uveďte existujúce alebo plánované preventívne a ochranné opatrenia, napr. zo stratégie na boj proti podvodom.*

Na zmiernenie rizík podvodného používania sa prijalo a prijme niekoľko opatrení:

Po prvé, dohoda o úvere bude zahŕňať súbor ustanovení o inšpekciách, predchádzaní podvodom, auditoch a vymáhaní finančných prostriedkov v prípade podvodu alebo korupcie. Ďalej sa predpokladá, že pomoc bude podmienená súborom osobitných politických podmienok, okrem iného v oblasti riadenia verejných financií, s cieľom posilniť efektívnosť, transparentnosť a zodpovednosť. Pomoc sa zároveň vyplatí na osobitný účet v centrálnej banke partnera.

Okrem toho útvary Komisie v súlade s požiadavkami nariadenia o rozpočtových pravidlách uskutočnili operatívne posúdenie finančných a administratívnych tokov Severného Macedónska, aby overili, či zavedené postupy na riadenie programu pomoci vrátane makrofinančnej pomoci poskytujú primerané záruky. Toto posúdenie sa uskutočnilo v roku 2020 a týka sa oblastí, akými sú zostavovanie a plnenie rozpočtu, verejná vnútorná finančná kontrola, interný a externý audit, verejné

obstarávanie, riadenie hotovosti a verejného dlhu, ako aj nezávislosť centrálnej banky. Vývoj v danej oblasti budú ďalej pozorne sledovať delegácie EÚ u príslušného partnera. Komisia takisto využíva rozpočtovú podporu s cieľom pomôcť príslušným partnerom zlepšiť ich systémy riadenia verejných financií, pričom toto úsilie do veľkej miery podporujú ostatní darcovia.

Za overovanie, kontrolu a audit pomoci bude napokon zodpovedať Komisia vrátane Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) a Európsky dvor audítorov, ako sa predpokladá v článku 129 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

## 3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

### 3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

- Existujúce rozpočtové riadky

V poradí, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

| Okruh viacročného finančného rámca | Rozpočtový riadok | Druh výdavkov | Príspevky | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Číslo | DRP/NRP[17] | krajín EZVO[18] | kandidátskych krajín[19] | tretích krajín | v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách |
| | 15.020203 | DRP | NIE | NIE | NIE | NIE |

- Požadované nové rozpočtové riadky – neuplatňuje sa

[17] DRP = diferencované rozpočtové prostriedky/NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.
[18] EZVO: Európske združenie voľného obchodu.
[19] Kandidátske krajiny a prípadne potenciálni kandidáti zo západného Balkánu.

## 3.2. Odhadovaný finančný vplyv návrhu na rozpočtové prostriedky

*3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na operačné rozpočtové prostriedky*

– ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov.

– **X Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto operačných rozpočtových prostriedkov:**

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

| **Okruh viacročného finančného rámca** | 6 | **Okruh 6 – „Susedstvo a svet“** |
|---|---|---|

| GR: ECFIN | | | Rok **2022** | Rok **2023** | Rok **2024** | Rok **2025** | Rok **2026** | Rok **2027** | **SPOLU** |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| • Operačné rozpočtové prostriedky | | | | | | | | | |
| Rozpočtový riadok[20] 15.020203 | Záväzky | (1) | | | | | | 9 | **9** |
| | Platby | (2) | | | | | | 9 | **9** |
| Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov[21] | | | | | | | | | |
| Rozpočtový riadok 14.20.03.01 | | (3) | | | | | 0,15 | | **0,15** |
| **Rozpočtové prostriedky pre GR ECFIN SPOLU** | Záväzky | = 1 + 3 | | | | | 0,15 | 9 | **9,15** |
| | Platby | = 2 + 3 | | | | | 0,15 | 9 | **9,15** |

[20] Podľa oficiálnej rozpočtovej nomenklatúry.

[21] Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky na podporu vykonávania programov a/alebo akcií EÚ (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| •Operačné rozpočtové prostriedky SPOLU | Záväzky | (4) | | | | | | 9 | **9** |
| | Platby | (5) | | | | | | 9 | **9** |
| • Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov SPOLU | | (6) | | | | | 0,15 | | **0,15** |
| **Rozpočtové prostriedky OKRUHU 6** viacročného finančného rámca **SPOLU** | Záväzky | = 4 + 6 | | | | | 0,15 | 9 | **9,15** |
| | Platby | = 5 + 6 | | | | | 0,15 | 9 | **9,15** |

**Ak má návrh/iniciatíva vplyv na viaceré operačné okruhy, zopakujte oddiel uvedený vyššie:** [v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)]

| | | |
|---|---|---|
| **Okruh viacročného finančného rámca** | 7 | **Okruh 7 – „Európska verejná správa“** |

Tento oddiel treba vyplniť s použitím rozpočtových údajov administratívnej povahy, ktoré sa najprv uvedú v prílohe k legislatívnemu finančnému výkazu (príloha V k interným pravidlám), ktorá sa na účely medziútvarovej konzultácie nahrá do aplikácie DECIDE.

| GR: ECFIN | | | Rok **2022** | Rok **2023** | Rok **2024** | Rok **2025** | Rok **2026** | **SPOLU** |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | | | |
| Ľudské zdroje | | | | 0,262 | 0,262 | | 0,262 | **0,786** |
| Ostatné administratívne výdavky | | | | 0,005 | 0,005 | | | **0,010** |
| **Rozpočtové prostriedky OKRUHU 7** viacročného finančného rámca **SPOLU** | Rozpočtové prostriedky | | | 0,267 | 0,267 | | 0,262 | **0,796** |
| | (Záväzky spolu = Platby spolu) | | | 0,267 | 0,267 | | 0,262 | **0,796** |

| | | | Rok **2022** | Rok **2023** | Rok **2024** | Rok **2025** | Rok **2026** | Rok **2027** | **SPOLU** |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 7** viacročného finančného rámca **SPOLU** (referenčná suma) | Záväzky | = 4 + 6 | | 0,267 | 0,267 | | 0,417 | **9,000** | **9,951** |
| | Platby | = 5 + 6 | | 0,267 | 0,267 | | 0,417 | **9,000** | **9,951** |

– Odhadované výstupy financované z operačných rozpočtových prostriedkov

viazané rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

| **Uveďte ciele a výstupy** ⇩ | | Rok **2022** | | Rok **2023** | | Rok **2024** | | Rok **2026** | | Rok **2027** | | **SPOLU** | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Druh[22] | Počet | Náklady | Počet | Náklady | Počet | Náklady | Počet | Náklady | Počet | Náklady | Počet spolu | Náklady spolu |
| ŠPECIFICKÝ CIEĽ Č. 1[23] | | | | | | | | | | | | | |
| – Výstup 1 | Vyplatenie grantov | | | | | | | | | | | | |
| – Výstup 2 | Tvorba rezerv na záruku pre vonkajšiu činnosť | | | | | | | | | 2 | 9 | 2 | 9 |
| – Výstup 3 | Hodnotenie *ex post* | | | | | | | 1 | 0,15 | | | 1 | 0,15 |
| Špecifický cieľ č. 1 medzisúčet | | – | – | – | – | – | – | 1 | 0,15 | 2 | 9 | 3 | 9,15 |
| **NÁKLADY SPOLU** | | – | – | – | – | – | – | 1 | 0,15 | 2 | 9 | 3 | 9,15 |

22 Výstupy sú produkty, ktoré sa majú dodať, a služby, ktoré sa majú poskytnúť (napr.: počet financovaných výmen študentov, vybudované cesty v km atď.).

23 Ako je uvedené v bode 1.4.2. „Špecifické ciele...“.

*3.2.2. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky*

– **X Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto administratívnych rozpočtových prostriedkov:**

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

| | Rok **2022** | Rok **2023** | Rok **2024** | Rok **2025** | Rok **2026** | **SPOLU** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **OKRUH 7 viacročného finančného rámca SPOLU** | | | | | | |
| Ľudské zdroje | | 0,262 | 0,262 | | 0,262 | **0,786** |
| Ostatné administratívne výdavky | | 0,005 | 0,005 | | | **0,010** |
| **Medzisúčet OKRUHU 7 viacročného finančného rámca SPOLU** | | 0,267 | 0,267 | | 0,262 | **0,796** |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Mimo OKRUHU 7[24] viacročného finančného rámca** | | | | | | |
| Ľudské zdroje | | | | | | |
| Ostatné administratívne výdavky | | | | | | |
| **Medzisúčet mimo OKRUHU 7 viacročného finančného rámca SPOLU** | | | | | | |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **SPOLU** | | 0,267 | 0,267 | | 0,262 | **0,796** |

Rozpočtové prostriedky potrebné na ľudské zdroje a na ostatné administratívne výdavky budú pokryté rozpočtovými prostriedkami GR, ktoré už boli pridelené na riadenie akcie a/alebo boli prerozdelené v rámci GR.

[24] Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky na podporu vykonávania programov a/alebo akcií EÚ (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

3.2.2.1. Odhadované potreby ľudských zdrojov

– **X Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto ľudských zdrojov:**

*odhady sa vyjadrujú v jednotkách ekvivalentu plného pracovného času*

| | | Rok **2022** | Rok **2023** | Rok **2024** | Rok **2025** | Rok **2026** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **• Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)** | | | | | | |
| 20 01 02 01 (ústredie a zastúpenia Komisie) | | | 0,171 | 0,171 | | 0,171 |
| 20 01 02 03 (delegácie) | | | | | | |
| 01 01 01 01 (nepriamy výskum) | | | | | | |
| 01 01 01 11 (priamy výskum) | | | | | | |
| Iné rozpočtové riadky (uveďte) | | | | | | |
| **• Externí zamestnanci (ekvivalent plného pracovného času )**[25] | | | | | | |
| 20 02 01 (ZZ, VNE, DAZ z celkového finančného krytia) | | | 0,091 | 0,091 | | 0,091 |
| 20 02 03 (ZZ, MZ, VNE, DAZ, PED v delegáciách) | | | | | | |
| **XX** 01 xx **yy zz** [26] | – ústredie | | | | | |
| | – delegácie | | | | | |
| 01 01 01 02 (ZZ, VNE, DAZ – nepriamy výskum) | | | | | | |
| 01 01 01 12 (ZZ, VNE, DAZ – priamy výskum) | | | | | | |
| Iné rozpočtové riadky (uveďte) | | | | | | |
| **SPOLU** | | | 0,262 | 0,262 | | 0,262 |

**XX** predstavuje príslušnú oblasť politiky alebo rozpočtovú hlavu.

Potreby ľudských zdrojov budú pokryté úradníkmi GR, ktorí už boli pridelení na riadenie akcie a/alebo boli interne prerozdelení v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu prideľovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

Opis úloh, ktoré sa majú vykonať:

| | |
|---|---|
| Úradníci a dočasní zamestnanci | Riaditeľ riaditeľstva D: vykonávať dohľad nad operáciou a riadiť ju, spolupracovať s Radou a Parlamentom v súvislosti s prijatím tohto rozhodnutia a schválením memoranda o porozumení, rokovať s orgánmi Severného Macedónska o memorande o porozumení, preskúmať správy, viesť služobné cesty a posudzovať pokrok pri dodržiavaní podmienenosti.<br><br>Vedúci oddelenia/zástupca vedúceho oddelenia, riaditeľstvo D: pomáhať riaditeľovi pri riadení operácie, spolupráci s Radou a Parlamentom v súvislosti s prijatím tohto rozhodnutia a schválením memoranda o porozumení, pri rokovaniach s orgánmi Severného Macedónska o memorande o porozumení a dohode o úverovom mechanizme (spolu s GR BUDG), pri preskúmavaní správ a posudzovaní pokroku pri dodržiavaní podmienenosti.<br><br>GR BUDG (oddelenia E1 a E3 pod dohľadom riaditeľa): pripraviť dohodu o úverovom mechanizme, rokovať o nej s orgánmi Severného Macedónska a predložiť ju na schválenie príslušnými útvarmi Komisie a na podpis obidvomi stranami. Sledovať situáciu po nadobudnutí platnosti dohody o úverovom mechanizme. Pripraviť rozhodnutie (rozhodnutia) Komisie o prijímaní pôžičiek, sledovať predkladanie |

[25] ZZ = zmluvný zamestnanec; MZ = miestny zamestnanec; VNE = vyslaný národný expert; DAZ = dočasný agentúrny zamestnanec; PED = pomocný expert v delegácii.

[26] Čiastkový strop pre externých zamestnancov financovaných z operačných rozpočtových prostriedkov (pôvodné rozpočtové riadky „BA“).

| | |
|---|---|
| | žiadostí o finančné prostriedky, vybrať banky, pripravovať a realizovať transakcie financovania a vyplácať krajine finančné prostriedky. Vykonávať činnosti back-office v nadväznosti na splatenie úveru (úverov). Vypracovať príslušné správy o týchto činnostiach. |
| Externí zamestnanci | Ekonómovia, sektor makrofinančnej pomoci (riaditeľstvo D): pripraviť rozhodnutie a memorandum o porozumení, spolupracovať s orgánmi a medzinárodnými finančnými inštitúciami, uskutočňovať služobné cesty na účely preskúmania, pripravovať správy zamestnancov Komisie a postupy Komisie súvisiace s riadením pomoci, spolupracovať s externými odborníkmi v oblasti operatívneho posúdenia a hodnotenia *ex post*. |

*3.2.3. Súlad s platným viacročným finančným rámcom*

Návrh/iniciatíva:

– **X môže byť v plnej miere financovaná prerozdelením v rámci príslušného okruhu viacročného finančného rámca (VFR).**

*3.2.4. Príspevky od tretích strán*

Návrh/iniciatíva:

– **X nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami**

**3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy**

– **X Návrh/**

– **iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.**

–